

ANTE complures annos, cum Senæ uale/
tudinis confirmandæ gratia, menses ali/
quot commorarer, Alexandrum archiepi/
scopum, titulo diuî Andrea, felicissimæ in/
dolis adolefcētem, apud quem tum diuersabar, uarijs
thematijs, quas Græci μελέτας uocant, exercui. Ex his
à me neglectis, nescio quo casu, seruatum hoc unum
inter schedas reperi. Id hac lege ad te mitto, ut si non
probas, abijcias quò meretur. Sin approbas, nostro
exemplo tuos item adolefcētes hoc genus argumen/
tis exerceas, atq; etiam si uidetur, libellum hunc cate/
ris lucubrationibus meis adijciendum cures. Bene ua/
le Glareane, Heluetiæ tuæ decus.

D. ERASMI ROTERODAMI IN GENE/
RE CONSOLATORIO DECLA/
MATIO DE MORTE.

VAM acerbum uulnus ex optimi *Insinuatio.*
pueri decessu pater acceperis, equidē
ex meo ipsius dolore facile coniectu/
ram facio. Quare uehemēter sim in/
humanus, si parentem in tam tristi
casu lugere uetem, cum alienus ipse
non queam non lugere. Impudens autem merito ui/
B 3 dear,

dear, si tuo dolori parem mederi, cum mihi ipsi medi-
 co sit opus, sicq; patri coner lachrymas abstergere, cū
 ipse lachrymarum nullum adhuc modum facere pos-
 sim. *Beneuolētia.* Quamquam enim hoc fortunæ telum, paternū pe-
 ctus altius ferire debuit, tamen illud tibi præstare solet
 singularis quædam sapientia, ut omneis casus huma-
 nos non solum forti & infracto, uerumetiā alacri per-
 feras animo. Proinde tibi cōstes oportet, ut animi do-
 lorem, omnino iustissimum (quis enim neget?) si non
 dū potes abijcere, certe premas, ac modereris. Cur au-
 tem non etiam abijcias? uidelicet, ut quod ab idiotis
 impetrat paucorum dierum spacium, id à sapientissi-
 mo uiro impetret ratio. Nam quæ matercula tam im-
 potenter filij mortem luget, cui dies non ægritudinem
 leniat primū, deinde penitus etiam adimat? Nusquā
 animo deiſci, sapientis est: at in his casibus, quibus o-
 mnes ex æquo, maximi pariter ac minimi sumus ob-
 noxi, dolere immoderatus, extremæ uecordiæ mihi
 uideretur esse. Quis enim ignorat, nisi prorsus incogitās
 hac se lege natum esse, ut quodocunq; uocarit deus,
 sit protinus hinc emigrandum? Itaq; qui mortem ho-
 minis deplorat, quæso, quid aliud, quàm se mortalem
 esse deflet? Aut cur potius mortē deploret, quàm nati-
 uitatem, cum utraq; iuxta secundum naturā sit? Perin-
 de ac si quis gratias agat, quod ad cōuiuuium sit admis-
 sus, queratur autem sese dimitti. Quod si quis uelut è
 sublimi

sublimi specula uniuersi mortalium generis condicio-
 nem uitamq; contempletur, non merito delicatus sibi
 uideatur, si inter tot orbitatis exempla, inter tam den-
 sa senum ac iuuenum funera, grauius discrucietur ani-
 mo, perinde quasi soli nouum aliquod ac magnū ma-
 lum acciderit, quasiq; unus tanquam albæ, quod aiūt,
 gallinæ filius, extra publicam aleam statui postulet.
 Quas ob res sapientissimi legum cōditores, uti luctū
 aliquem parentum affectibus indulgent, ne uidelicet
 à quibuslibet ἀπάθειαν illam exigere uideantur, à non
 nullis etiam Stoicis damnatam, ita eum modicis sanè
 finibus circumscripserunt. Siue quod intelligerent, in id
 genus casibus, qui cum omnium sunt communes, tum
 uero non fortunæ iniuria, sed ipso naturæ cursu atque
 ordine inducuntur, breuem mœrorem sufficere uel in-
 firmioribus, utpote natura uulnus quod inflixit, leni-
 ente, sensimq; cicatricem obducente. Siue quia perpē-
 derint, dolorem nō solum inutilem esse ijs quibus im-
 penditur, uerum etiam perniciosum ijs, à quibus sumi-
 tur, grauem ac molestū amicis ac familiaribus, uitæq;
 socijs. Iam uero si quis rem recta reputet uia, an nō de-
 mentia species esse uidetur, ultro malum malo adde-
 re, & cum fati iacturam nulla ratione sarcire possis, ta-
 men ultro tibi perniciem accersere? Perinde ut si quis
 ab hoste, nonnulla facultatū parte spoliatus, quicquid
 reliquum est, id omne iratus in mare deiciat, adq; eū
 modum

modum fortunam suam deplorare sese praedicet. Quod si nos parum mouet Mimus ille nobilis, & quouis eriam philosopho dignus, Feras, non culpes, quod uitari non potest, certe Dauidis sapientissimi regis exemplum pulcherrimum in mentem ueniat. Cui simulatque pueri, quem tenerrime diligebat, mors est nunciata, con festim solo erexit sese, puluerem absterfit, cilicium abiecit, deinde lotus & unctus, uultu mutato, alacris ad epulas accessit. Id factum admirantibus amicis. Quid est? inquit, cur me iam conficiam dolore? Nam antea hac, utcumque spes erat fieri posse, ut meo luctu flexus deus infantem seruaret, nunc nullis ille lachrymis ad nos reuocari potest, nos ad illum breui properabimus. Quis tam demens, ut cuiquam supplex esse uelit, quem certo sciat precibus non commoueri? At morte nihil inexorabilius, nihil surdus, nihil rigidus. Arte mansuescunt ferae, uel immanissimae. Est quo frangatur marmor, est quo mollescat adamas, nihil est quo mortem delinias. Ea nec formae parcat, nec opibus, nec aetati, nec imperijs. Atque ob id ipsum aequiore ferenda animo, uel quod ineuitabilis, uel quod tam ex aequo communis omnibus. Iam uero quid ego tibi recensere pergā tot Ethnicorum exempla, qui suorum interitum excelso infractoque tulerint animo? A quibus animi fortitudine superari Christianos, nonne turpissimum uideatur? Nunc tibi succurrat nobilis illa, meritoque literis omnium celebrata

celebrata Telamonis & Anaxagoræ uox, Sciebā me genuisse mortalem. Succurrat Pericles Atheniensium dux, non tam eloquentia, quā animi fortitudine celebris, qui cum intra quattriduū duobus mirificis adulescētulis orbatus esset, solito uultu, atq; adeo coronatus, etiam in concione differuit. Succurrat Xenophon ille Socrate præceptore dignus, cui cū inter sacrificandum mors filij esset nunciata, coronam modo deposuit, atq; eandem mox reposuit, simulatq; fortiter in acie cecidisse cognouit. Succurrat Dion Syracusanus, qui cum in amicorum cōfessu nonnihil agitaret, ac subito tumultu in ædibus coorto, sciscitatus quid esset rei, didicisset filium de tegulis lapsum interisse, nihil cōmotus, iussit extincti corpus mulieribus rite sepeliendum tradi, sese quod instituerat non omitturum. Hūc imitatus Demosthenes, amissa filia charissima atque unica, septimo ab eius obitu die coronatus, & cādido uestitu ad populum prodijt. Cuius facti, & fidem confirmauit & illustrauit gloriam, Æschinis inimici criminatio. Succurrat rex Antigonus, cui cum nunciatū esset, filium in extraordinario conflictu concidisse, paupersper cunctatus, & intuitus eos qui renunciarant, magno quidem animo, Sero, inquit, interisti Alcinoë (nā id erat filio nomen) qui tam temere in hostes te coniecristis, neq; tuæ salutis, neq; meorum memor monitorum. Quod si Romana te magis capiunt exempla, re-

C spice

spice Puluillum Horatium, cui Capitolium dedicanti
 cum nunciatum esset, filium uita defunctum esse, nec
 manum à poste remouit, neq; uultum à religione ad
 priuatū dolorem flexit. Respice Paulum Æmilium,
 qui intra septem dies duobus amissis filijs, progressus
 in concionem, ultro populo Romano gratulatus est,
 quod publicam fortunæ inuidiam domestico luctu re-
 demisset. Cogita Q. Fabium Maximum, qui cum fili-
 um consularem, & egregijs clarum gestis amisset, cō-
 sul in concionem prodijt, & encomiū filij recitauit. In-
 tuere Catonem Censorium, cui cum filius natu maior
 obisset, singulari ingenio, summa uirtute iuuenis, ad
 hæc prætor iam designatus, nihil tamen hoc casu com-
 motus est, ut Reipub. negocia segnius administraret.
 Occurrat Martius, cognomento Rex, is cum filiū sum-
 mæ pietatis, magnæ spei, postremo unicum amisset,
 orbitatem suam adeo infracto tulit animo, ut statim
 à rogo iuuenis curiam peteret, ac Senatum legis feren-
 dæ causa euocaret. Occurrat L. Sylla, cui filij mors ni-
 hil omnino acerrimam illius in hostes uirtutem con-
 tudit, nec effecit, ut falsò sibi felicitis cognomētum usur-
 passe uideretur. L. Bibulus postero statim die, quàm
 utrunq; filium interfectum cognouit, ad solita officia
 processit in publicum. Huius collega C. Cæsar, cū Bri-
 tanniam peragraret, & filix mortem didicisset, tamen
 intra tertium diē imperatoria obiit munera. M. Cras-
 sus in

sus in Parthico bello, cum filij caput pilo præfixū con-
 spiceret, nam id hostes ludibrii causa propius acceden-
 tes ostentabant, conuitijs etiam exasperantes calami-
 tatem, usque adeo non est animo cōsternatus, ut repē-
 te per omnes ordines equo circumuectus clamaret, su-
 um hoc malum priuatim, cæterum publicam Reipub.
 salutem in militum incolumitate sitam esse. Atque ut
 omittam exemplorum agmen, Gallos, Pisones, Scæ-
 uolas, Metellos, Scauros, Marcellos, Aufidios, Claudi-
 us Cæsar cum eum amisisset, quem & genuerat & ad-
 optauerat, ipse tamen pro rostris laudauit filiū, in con-
 spectu posito corpore, interiecto tantummodo uela-
 mento, quod Pontificis oculos à funere arceret, & flen-
 te populo Romano, solus non fleuit pater. Atque ut
 hos quidem imitari pulchrum, ita turpissimum sit, nō
 præstare uiros eum animum, quem foemina præstite-
 runt. Cornelia duos filios, T. Gracchū & C. Gracchū,
 & occisos uidit & insepultos. At cōsolantibus amicis,
 miseramq̄ dicentibus: Nunquam, inquit, non felicem
 me dicā, quæ Gracchos peperit. Sed quid nos hæc ex
 priscorum annalibus repetimus? Quasi uero nō quo-
 tidiana uita satis exemplorum suppeditet? Circumspi-
 ce uicinos, circūspice cognatos & affines, quot reperies
 etiam mulierculas, quæ mortem liberorum moderate
 ferant? Intantum non opus est ad hanc rem magnis
 philosophiæ præsidijs. Nam si quis modo secum ani-

mo reputarit, quàm calamitosa sit hæc nostra omnis
 uita, quot periculis, quot morbis, quot casibus, quot cu-
 ris, quot incommodis, quot uitrijs, quot iniurijs sit ob-
 noxia, quàm exigua pars eius nobis abeat, non dicam
 cum uoluptate, sed non aliqua ægritudine contamina-
 ta, deinde quàm fugax etiam ac præceps, propemodum
 etiam gratulabitur ijs, qui maturius eam reliquerint.
 Breuitatem grauitè expressit Euripides, qui uitam mor-
 talium, dieculam unam appellat. Sed melius Phalere-
 us Demetrius, Euripidem castigans, qui eam non pot-
 tius temporis punctum dixerit. Optime uero Pinda-
 rus, qui uitam hominum, umbræ somnium appellat.
 Res duas maxime nihili coniunxit, umbram & somnium,
 ut planè quàm sit inanis hæc uita, demonstraret. Por-
 rò quàm eadem sit calamitosa, probe perspexisse uide-
 tur antiqui Poætæ, qui mortaliū genus non alio epi-
 theto rectius insigniri posse iudicarunt, quàm si eos *μοχ-*
θηροὺς καὶ δειλοὺς, id est, calamitosos ac miseros cogno-
 minarent. Nam prima pars æui, quæ quidem optima
 putatur, sese nescit. Mediam protinus negotiorum tur-
 multus, curæque excipiunt. Extremam morbi ac senectus
 occupat, ut de felicissimis interim agamus. Quis igitur
 non optimo iure probet illam Sileni sententiam, opti-
 mum esse non nasci, proximum, quàm occyissime abo-
 leri? Quis non approbet Thracum institutum, qui na-
 scentes luctu, lamentsque excipiunt: rursus exeuntes è
 uita.

uita gaudio gratulationibusq; prosequi solēt? Quod si quis ipse sibi narret, quæ suis auditoribus solitus est Hegesias, is & suam mortē optabit potius, quàm horrescet, & suorum obitum æquissimo feret animo. At obstrepit interim paternus dolor. Ante diem perijt, perijt adhuc ephebus, perijt optimus, ac singulari pietate filius, uitæq; longissima dignus. Queritur naturæ uices inuerti, quod filio pater, iuueni senex superstes sit. Sed obsecro te per deum immortalem, quid tandem appellas ante diem? Quasi uero non unusquisq; uitæ dies & supremus esse possit. Alius inter materni lateris uteri, uix dum homo præfocatur, & inter singentis adhuc naturæ manus intercidit. Alius dum nascit̃, alius dum uagit in cunis, abripitur: alius in ipso statim æui flore, uix dū percepto uitæ sensu, perit. Ex tot hominum milibus, quàm paucis datum est ad senectæ limen, quemadmodū uocat Homerus, pertingere: Hac nimirum lege deus animum in huius corpusculi præsidio constituit, ut quocunq; die, quocunq; momento iusserit decedere, protinus inde sit exeundum. Neque uero quisquam ante diem euocari sibi uideri possit, cū nulli sit certus dies præscriptus, sed is demum legitimus sit dies quemcunq; imperator ille noster supremum esse uoluerit. Nos si sapimus, unumquemlibet perinde ut supremum operiemur. Quanquam in tanta uitæ breuitate fugacitateq;, quantulum quæso res

fert, paulo serius, an maturius eximaris? Neque enim magis interesse uidetur, quàm cum plures ad capitis supplicium ducuntur, primus, tertius, an octauus feriaris, nihilominus mox feriendus. Quid enim aliud ipsa uita, quàm perpetuus quidam ad mortem cursus? Nisi quod còmodius cum his agitur, qui à tam laboriosa uitæ functione maturius dimittuntur. Verum ut amentis est, iniussu imperatoris è castris excedere: ita stulti atq; ingrati, missionem à duce celerius datã non libenter amplecti, maxime si iam non sine laude discedat qui dimittitur, siq; ad præmium, non ad ignominiam auocatur. Neq; enim conuenit æui spacium solutis metiri. Recte factis æstimãda est ætas, ut is diu uixisse putetur, non qui plurimos annos *ἑτασίον ἄχρηστον ἀπέζηκε*, ut inquit Homerus, terram pressit, & numero addidit, sed qui gnauiter peracta uitæ fabula, honestam sui memoriã posteris reliquit. An quereris, quod statim tibi talem filiũ dederit deus, qualem optasses post annos multos euadere? Quid quod neq; usque adeo præmature defunctus est noster adolescens. Iam uicesimum attigerat annum, qua quidem ætate, mea sententia, optimum est mori, quia uiuere dulcissimũ. Iam patriæ ciuem bonum, iam patri filium piũ, iam æqualibus conuictorem iucundum, deniq; superis bonam & integram mentem præstiterat. Decessit uitiorum ignarus, calamitatum imperitus. Porro quid alla
tura

tura fuerit uita longior, incertum. Certe plerunq; fieri uidemus, ut posterior ætas, & grauioribus uitijs adoleſcētiæ puritatem inficiat, & pluribus calamitatibus iuuentutis felicitatem contamineſcit. His omnibus ſeu malis, ſeu periculis illum mors cita ſubduxit. Nunc denique tuto gloriari poteſ, te filium optimum habuiſſe, uel habere magis. Sed habueris tantum, non habeas etiam. Vtrum potius æquum eſt, diſcruciari te quod amiſeris, an gaudere, qui talem habueris? Vide ne parum grati ſit animi, meminiſſe repetiti muneris, nō meminiſſe dati. Magnū profecto munus, filius pius, ſed ita datum, ut ad tempus eo fruereſ, non ut perpetuum eſſet. Sic enim tecum cōſidera uir ſapientiſſime, imò ſic pariter conſideremus. Siquis princeps ſummi precij ſummaq; artis tabulam nobis dediſſet utēdā, utrum eam, quando cunq; collubitum fuerit repoſcēti ſereno uultu reddemus, gratias inſuper agentes, an triſtes ad hunc modum cum eo expoſtulabimus? O te crudelē, quā precioſo munere nos ſpoliaſti, quā tam uoluptatem nobis ademiſti, quā cito rem tam egregiam nec opinātib; eripuiſti. Nōne is optimo iure, tam ingratu querimonijs ad hunc reſpōderit modum? Hoc cine præmij pro meo officio reporto? Itāne nihil meminiſtiſ, niſi hoc tātum quod belliſſimam tabulam amiſiſtiſ? Excidit animo, gratis & ultro cōmoſaſſe me? uos tot iam dies mea benignitate pauſiſſe oculos.

oculos, animum oblectasse? Quod dedi, benignitatis erat: quod reposco, meo iure facio, uobis aliquid ex me lucri fuit, iacturæ nihil fuit, nisi quod uestro uitio id esse proprium fingebatis, quod erat commodatitium. Proinde petire uobis uidetur, quod repetitur, imò quo preciosior, quo iucundior ea res fuit, quam utendâ permissi, hoc magis atq; magis mihi debetis. Nec ante tempus repetitum uideri oportet, quod citra iniuriam poterat non committi. Hæc ratio, si nullo pacto reueli poterat, cogita quanto iustius natura dolorē ac querelas nostras huiusmodi sermone possit reprehendere? Atq; his nimirum rationibus, dolorem nostrum leniri conueniebat, etiam si mors totum hominem tolle-

Transitio.

ret, neq; quicquam nostri post funus superesset. Nunc si saltem hoc credimus, de quo nihil addubitauit Socrates ille Platonicus, uidelicet hominem ipsum animum esse, corpus hoc nihil aliud esse, quàm animi uel organum, uel domicilium, aut ut uerius dicam, sepulchrum & carcerem, unde cum emerferit, tum demum sui iuris esse, multoq; quàm antea felicius uiuere, quid est quod mortem incusemus, quando quidem usque adeo non perit ille qui moritur, ut tum deniq; nasci uideatur potius? Et nobis animo frui licet, quod oculis non cernimus, nihilo secius quàm amicis absentibus cogitatione frui solemus. Et haud scio, an aliquāto suauius, quàm si eos coràm oculis conspiceremus, propterea

rea quod corporum conuictus, non raro nobis offensus materiam consuevit ministrare, & consuetudinis assiduitas, amicitiae iucunditatem non nihil imminuere. Eius rei si desideras exemplum, an non sat argumento sunt apostoli, qui tum demum uere frui Christo, uereque amare coeperunt, posteaquam illis corpora praesentia fuisset adempta: Sic est profecto bonorum amicitia, animorum non corporum coniunctione constat. Qui uere amant, animos amant, non corpora. At animorum copulam nulla uis, nulla temporum, nulla locorum intercapedo potest dirimere. Porro nimis est puerile est, amicū iam perisse putare, simulatque sub oculis esse desiderit. Tu quoties libebit, filiū tibi cogitatione sermonibusque praesentem reddes: ille uicissim tui meminit, sentitque penitus animi tui affectus, nonnunquam & in somnis occursabit patri, & arcanis quibusdam modis animi utriusque sese complectentur & confabulabuntur. Quid autē prohibet, quo minus iam nunc imagineris cum illo te uiuere, qui cum paulo post es uicturus? Quantulum enim est hoc omne quod uiuimus? Sed haecenus ijs remedijs sum usus, quibus cum Ethnico quolibet agere poteram. Nunc quid pietas, quid Christiana fides à nobis impetrare debeat, paucis consideremus. Iam primum si maxime misera mors esset, tamen oportebat boni consulere, quod nulla uia corrigi poterat. Rursum si totum extin-

*Transitio per
epilogum.*

D gueret

gueret hominem, æquius tamen ferenda, quod tot hu-
 ius uitæ calamitatibus finem imponat. Porrò si ani-
 mum originis æthereæ, graui corporis ergastulo liber-
 rat, propemodum etiam gratulandum his, qui è uita
 decesserint, & in felicem illam libertatem postliminio
 redierint. Nunc uero cum haud dubie pias animas ex
 huius uitæ procellis, ad immortalitatis portum trans-
 mittat, ac ne pilum quidem hominis perimat: quippe
 corporibus quoq; ad immortalitatem aliquando reuo-
 candis, utrum quæso lugere, an magis gratulari conue-
 nit ei, quæ ex hoc turbulentissimo uitæ pelago, in tran-
 quillam illam immortalitatis stationem mors matu-
 ra transuexerit? Age paulisper huius uitæ (si modo ui-
 ta est appellanda) sordes, erumnas, pericula in unum
 congere: rursus è diuerso eius uitæ commoda, quæ pi-
 os hinc ereptos manēt compone, & facile uidebis, hoc
 homine nihil esse iniustius, qui summum bonum, ad
 quod unum nati conditiq; sumus, perinde quasi ma-
 ximum malum deploret. Orbem te clamitas, cum filii-
 um cælo genueris, cuius ceu numinis cuiusdã memo-
 riam, ut sacrosanctam uenerari possis, qui cœlitus tui
 curam agens, res tuas ceu dexter aliquis deus bene for-
 tunare ualeat. Neq; enim ille, aut non sentit res mor-
 talium, aut solitam in patrem pietatem unã cum cor-
 pore deposuit. Viuit profecto, mihi crede, uiuit ille,
 adestq; præsens nobis, & hoc ipsum nostrum collo-
 quium.

quum audit sentitq̄, ac fortassis hunc ipsum luctum nostrum ridet ac damnat. Quod ni corporum horū moles obliteret, fortassis & audiremus eum lachrymas nostras huiusmodi dictis increpātē. Quid isthuc *Profopopæis* est quod agitis? Quid senectutem uestram inutili, ne dicam amenti luctu conficitis? Quid iniquissimis querimonijs, fatum, fortunā, mortem in ius trahitis? An mihi ex istius uitæ malis exempto, & in hanc felicitatē euecto inuidetis? Sed bona uerba. Nō inuidet nec paterna pietas, nec amicitia candor. Verum quid aliud si bi uult ista comploratio? An lachrymis dignum censetis, quod è seruitute in libertatem, de erumnis ad felicitatem, de caligine in lucem, de periculis in tutum, de morte ad uitam, de morbis ad immortalitatē, de tot malis ad summum bonū, de caducis ad æterna, de terrenis ad cœlestia, deniq̄ quod ab hominum colluue ad angelorum contubernium sum traductus? Iam appello uestros istos animos. Quæso, per uestram in me pietatem, si uobis esset in manu, me ad istam reuocare uitam, num essetis reuocaturi? At quo tandem flagitio tantum odium commerui? Si reuocari nolitis, quorsum attinent istæ querelæ, non solum inutiles, ut dixi, uerum etiam impiæ? Porrò nisi me immortalitas iam dudum omnis doloris expertem reddidisset, ego uicissim uestras istas lachrymas, alijs lachrymis defle-
rem, & tam crassam animi uestri caliginem commiser-

Confutatio. rarer. At nostram ipsorum uicem deploramus, inquit.
 tis. Verum isthuc sanè haud amantium est, sed ad sese
 respicientium, & uel alieno incommodo suis rebus cõ-
 sulere uolentium. Sed age quid tandem isthuc iactu-
 ræ est, quod mea mors uobis attulit? an quod conspe-
 ctu meo frui nõ licet? Atqui nihilo secius interim me-
 moria nostri frui licet, tanto quidem felicius, quãto tur-
 tius. Nam id quod res est, existimate me malis omni-
 bus præreptum, quæcunq; in uita homini possunt ac-
 cidere, & quorum magnam partẽ uestra uiuacitas ex-
 perta est. Non est qui uobis obsequium exhibeat, sed
 est qui apud deum Opt. Max. pro uestra salute patro-
 num agat, ut sedulum, ita & efficacem. Deniq; quãtu-
 lum hoc momenti est, quod nostram dirimet consue-
 tudinem? Vos modo pro uestra uirili date operã, ut
 pie peracta uitæ fabula, mors dignos reperiat, qui huc
 traducamini. Hæc, inquam, si nobis loqueretur filius,
 nõnne merito nostri luctus nos pudesceret? His fer-
 mē rationibus, animi mei uulnus lenire soleo, quæ tibi
 communia facere uolui, nõ quod his remedijs magno
 pere egeres: sed arbitratus sum congruere, ut qui cum
 mihi luctus esset communis, cum eodem & cõsolatio-
 nem communicarem. Caterum ut quæ fufius disserta-
 sunt, in epilogum contraham, hoc pacto efferuescentē
Epilogus. animi tui dolorem coërcebis. Mortuus est filius, ger-
 nueras mortalem. Tanto bono priuatus sum, reddidi
 si ci

sti ei qui gratis dederat. Grauis orbitas, leuius ferēdū,
 quod aliquā sarciri potest. Patrem destituit, quid pro/
 dest flere, quod mutari non potest? Aut cur anxie de/
 plores, quod tibi cum tot hominum milibus commu/
 ne est? Sed interitum filij non possum non flere, quid/
 uis potius quàm perit, qui bene moritur. At occubuit
 immatura morte, nulla mors non matura recte mori/
 enti. Ante diem uiuere desijt. Nullus cuiquam certus
 mortis dies. In ipso æui flore extinctus est, tum opti/
 mum est mori, cum uiuere est suauissimū. Obijt ado/
 lescens, hoc pluribus uitæ malis subductus est. Opti/
 mum amisi filium, gaude quod talem habueris. Inno/
 cens è uita decessit. Nulla mors magis optanda, mi/
 nusq; deploranda. Sed interim filio frui non licet, at
 animo licet, & mox ipso totus toto frueris. Si quid
 nouisti rectius istis, candidus impartiri. Si non,
 his utere mecū, ac bene uale, quod
 quidem uult etiam ipse
 filius.

D I X I.

D 3 ERASMVVS